

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl: 14, Sayı: 349, 2 Mart 1988

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

*İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri
Alessandro Natta'nın Mayıs 1987 tarihli
Merkez Komitesi toplantısına raporu*

“Bir yol vardır: Reformist ve il ric alternatif”

Natta'nın raporunu, İtalyan Komünist Partisi'nin *The Italian Communist* adlı İngilizce dergisinin, Nisan-Haziran, 1987 tarihli sayısından çevirerek, bir küçük bölümü dışında tümüyle basıyoruz. Rapordan görüldüğü gibi, İtalyan Komünist Partisi'nin komünistlikle, adından başka hiçbir ilişkisi kalmamıştır. Bu parti, emperyalist öğütleriyle, burjuva devlete düzene övgüleriyle, artık düpedüz burjuvalaşmıştır. Bu durum, çok sayıda örnekle, iyi ortaya çıksın diye, oldukça sıkıcı olan bu raporu, olabildiğince geniş verdik. Rapordaki birçok noktaya ilişkin vurgu yapılabilir, ama biz yalnızca bir noktaya dikkat çekmek istiyoruz: İtalyan “Komünist” Partisi, yeni “Sovyet” yönetiminin izlediği çizgiyi benimsiyor ve destekliyormuş! Bu, Gorbaçof yönetiminin kimliğini çok güzel anlatıyor.

1. İtalyan Cumhuriyeti'nin yaşamında yeni bir politik aşama için

Merkez Komitesi'nin ve Merkez Komisyonu'nun bu toplantısı, parlamentonun zamanından önce feshedilmesinin hemen ardından yapılıyor.

Cumhuriyetimizin yaşamında olağanüstü öneme sahip bir politik değişimle ve meydan okumayla karşı karşıyayız. Geçtiğimiz yaz sonundaki hükümet krizinde, yeni bir politik aşamanın açıldığını söylemiş ve bunu, daha kararlı bir muhalefet yapma ve politik-programatik girişimcilik gerekliliğine bağlamıştık. Bazıları, Hristiyan Demokrat (DC) ve Sosyalist (PSI) partiler, hükümete yeniden güven oyu verdiler diye, bunu zorlama ve zamansız buldular. Ama şimdi, herkes o değerlendirmenin ne kadar doğru olduğunu görebilmektedir, çünkü son-

raki aylarda, çelişkilerin ağırlaşmasından ve gereksinimi duyulan yeni çözümlerin daha tam belirmesinden başka birşey görülmedi. Daha doğrusu, kesinlikle çözümsüz bir krizi, kabul edilebilir sınırların ötesine sürüklemek ve yeni yollara başvurmaya karşı durmak, beş-parti hükümetinin dağıtılmasına kuşkulandırıcı bir cila eklemiştir. Kuşkulandırıcı derken anlatmak istediğim, kurumların sağlığı açısından kuşkulandırıcıdır.

Dramatik çarpınışlar ve bölünmelerle yeni bir aşama doğmuştur. Olumlu değişim için bir perspektif çizmek mümkündür, ama aynı zamanda, ülkenin önündeki ve karşı karşıya olduğumuz riskleri de göz önünde tutmak zorundayız. Koalisyonu suni olarak canlı tutmak için ne kadar çok ısrar edildiyse, kurumsal kötüleşme de o kadar çok körüklenmiş oldu.

Şunu yüksek sesle ve güçlü olarak

söylemeliyiz ki, bugüne kadar olanların, kurumlara verilen zararın sorumluluğu, dağılan çoğunluk partilerine, onlar arasında da özellikle en büyük ağırlığı taşıyan iki partiye düşmektedir. Beş-parti hükümetinin getirdiği değişiklik, bir keşmekeşe bitti. Eski dengelerin çöküşü, yalnızca iktidar kavgasının her türlü sınırın ötesine uzanmasından değil, beş-parti koalisyonunun temelinde yatan politikanın, gerçek yaşamla çatışmaya dayanamamasındandır. Ülke bu aşamadan çıktığında, hem eski hem yeni adaletsizlikler ve kamu işlevlerinin çürümesi daha şiddetli durumdadır.

Bugün, görevimiz demokratik sistemin yaşamında yeni bir sayfa açmaktır. Demokrasi tam yerine getirilmeli, vatandaşların hakları tam kabul edilmeli ve bugünkü görevler için yeterli, etkin ve adil bir devlet kurulmalıdır. Bu, hükümet programının ve ülkeyi yenilemenin ve sağlığına kavuştur-

manın dayanağı olmalıdır.
(...)

3. Demokrasiyi koruma, yenileme ve geliştirme: 14 Haziran seçimlerinin ana teması

İşte, parlamentonun, beşinci kez zamanından erken feshedildiği bir noktadayız.

Demokratik kurumlar acımasız bir sınava sokuldu. Demokrasimizin yaşamında önemli ve zor bir ana geldiğimizin bilincine varmış olmamız ve bu bilinci vermemiz gerekiyor. İtalya, yönetici güçlerde değişikliği reddetmenin cezasını ağır ödüyor. Günah ülkeyi yönetmiş olan politik güçlerindir. Ama, bundan da önce, sorumluluk ileriye göremeyen, dar görüşlü, değişimi engellemenin garantisi olarak, sola karşı sistematik ve en katı ayrımcılığı yapan egemen sınıfların

kapısının önüne konmalıdır. Bu ayrımcılığın hiçbir zaman geçerli nedenleri olmamıştır. Bir zamanlar uluslararası konumumuzun tartışma götürülebilir olduğunu kabul etsek bile, kötü niyetle bile, partimizin dışlanmasının, ancak önceden planlanmış, propaganda düzeyinde kötüleme yoluyla sürdürülebilir olması üzerinden on yıllar geçti.

Bundan, politik sistemin zorluklarının ve krizinin ilk nedeni çıkıyor. Kimse, kurumların arkasına saklanamaz ya da onları suçlayamaz. Zira asıl suçlanması gereken, ülkeyi yöneten politik güçler ve o güne kadar onları destekleyen ekonomik güçlerdir.

Devletin ne yaptığı ve yerleştirilen teknelci, sonra da paylaşımli iktidar sistemi - ki bu devletin etrafındaki işletmelerin, bankaların, yönetimlerin ve enformasyon ağlarının geniş yapılarına da uzanmıştır - öyle olgulardır ki, bunlar, el değiştirmeyi programatik olarak dışarıda bırakan, çok belirli bir politik tercihle bağlıdır.

Ama, politik sistemi ablukaya almanın ve kurumların bağımsız çalışmasını engellemenin de derin nedenleri vardır. Son kongremizde ve Merkez Komitesi'nin son toplantısında üzerinde durduğumuz gibi, kurumlardaki zorluklar ve krize yol açan etkenler, politik demokrasi normlarına duyulan gerçek bir düşmanlığın yeniden ortaya çıkmasından kaynaklanmaktadır. Giderek daha ısrarla ileri sürülen iddia, yönetemeliğin, sözde aşırı istemler ve beklentiler uyandıran demokrasinin kendisinden kaynaklandığıdır. Bu, demokrasinin tam onaylanmasına karşı, doğrudan ya da dolaylı saldırılar için sahneyi hazırlar. Şu kesin olarak doğrudur ki, hükümet partileri görevlerini bir kenara bırakmışlardır ve devleti bir tımarhaneye çevirmişlerdir. Ama şu da en az onun kadar doğrudur ki, bu, demokratik kurumların yerine getirmesi gereken işlevlerin, denetimsiz güç odaklarının avantajına, sürekli erimesiyle üst üste düşmüştür.

(Fiat başkanı Gianni) Agnelli'nin beş-parti hükümetine yaptığı övgü, büyük finans guruplarının liderlerinin, politikanın ve kurumların işlevlerini nasıl gördüklerini tam ve hatta gülünç bir şekilde anlatıyor: Başka yerde yapılan tercihlere bağımlı ve bağlı bir işlev.

Ama, Reagan deneyiminin krizi, büyük finans guruplarının denetlenemeyen suistimallerine doğru gerilemenin ne kadar ciddi zarara neden olduğunu göstermiştir. Demokrasi yalnızca evrensel bir değer değil, aynı zamanda kendi içinde iyidir, vatandaşlar için iyidir, zira uzun dönemde, son çözümlemede daha geçerli olan, daha geniş olarak ve özgürce tartışılan tercihlere olanak tanır.

Oysa bugün, savaşım demokrasi kavramı üstüne gitmektedir. Temsili sistemin ve onun gücünün, büyük çapta kısıtlaması için güçlü bir basıncın olduğu, hatta otoriter türden kısırdanmaların olduğu, artık gizlenmiyor bile. Sağ kültürü yeniden değerlendirme ve hatta, faşizmin ve kendilerini açıkça onun mirasçıları addedenlerin itibarını onlara geri verme çabaları vardır.

Dolayısıyla, İtalyanlara, partimizi güçlendirmek için yaptığımız çağrı, yalnızca, geçen krizde açığa çıktığı gibi, sistemin önünü açma gereksiniminden kaynaklanmıyor. Aynı zamanda ve her şeyden önce, demokratik sistemi güçlendirme yönünde iradesi

net ve kanıtlanmış olan, bunu nasıl yapacağı konusunda net fikirleri olan bir güce gereksinim vardır.

Bugün, tercih, anayasal sistemi yıkmakla, her şeyi olduğu gibi bırakmak arasında değildir. Bu nedendir ki biz, kurumların gerçek eksiklerini düzeltmek için, ciddi ve etkin bazı öneriler hazırladık. Yasama sürecini hızlandırmak ve kolaylaştırmak için tek-meclisli parlamento fikrini geliştirdik. Ahlaksız tutumların, hiç olmazsa bir kaynağı olan tercihli oyun kaldırılmasında ısrar ettik. Bölgesel ve yerel otonomi sistemini güçlendirecek yollar gösterdik.

Öyleyse, politik sistemde ve kurumsal mekanizmalarda yapılabilecek reformlara bakmalıyız.

Politikanın, yönlendirme ve denetim olan yüksek işlevi, ona geri verilmelidir. Yerel, bölgesel ve parlamentaryer meclislerin, yürütme üstündeki karar verme yetkileri ve denetimi, kendilerine yalnızca teknik değil tüm gerekli araçlar sağlanarak, mutlaka güçlendirilmelidir. Her şeyden önce, ulusal yürütme, parlamento ve yerel ve bölgesel otonomi arasında yetki ve işlevler yeniden dağıtılmalıdır. Öte yandan, halkın egemenliğini temsil eden bütün kurumlara, ekonomik hayata yön verme ve karışma görevleri ve yöntemleri verilmelidir ki, giderek daha belirleyici olan bu alanda etkin demokrasi garantilensin.

(Ulusal, bölgesel ve yerel) yürütme, yönetim üzerinde, yeterince güçlü yönlendirme ve denetleme yetkileri olmalıdır, ama politik iktidarın ve yönetimin görevleri arasında açık bir ayırım da olmalıdır. Şimdi devlet yönetiminin sonsuz yetkileri var. O, yetkilerinin çok büyük olduğu ama konumunun açık ve şeffaf olmadığı durumdan çıkarılmalıdır. Bizim gösterdiğimiz yol, bütün sorumluluğu kamu yönetimine vermek, işlemleri basitleştirmek ve politika ile yönetim arasında gerçek ve canlı bir diyalektik sağlamaktadır.

Bu, politikanın ve devletin reformunda, birincil ve gerçek özdür. Vatandaşın yetkiyi almak ve demokrasinin özünü boşaltmak, devletin etkinliğini ve verimliliğini artırmaz, ancak güçlünün keyfilğine ve bürokrasinin suistimallerine daha çok boşluk bırakır. Bu nedenle biz şöyle diyoruz: Vatandaşların haklarından başla ki, o haklara yönelik olarak, en zayıftan ve en az korunandan yola çıkan bir politikan olsun. Ama en önemli sorun, ne yönde çaba harcanacağı konusunda kesin bir fikrin olmasıdır. Temel nokta şudur ki, vatandaşların görevleri ve hakları, şimdi olduğu gibi, iktidarın verdiği ödünler değildir.

Devletin adalet dağıtımında kriz vardır. Vatandaşların kişisel güvenlikleri garanti edilmemiştir. Enformasyona ulaşmaya yönelik gerçek hakların yeterince garantisi yoktur. Anayasada değinildiği halde, geniş bir alan olan ekonomik demokrasi tümüyle, tamamen ihmal edilmiştir. Bunu bilmeli ve eleştirmeliyiz, çünkü o, anayasal devletin tam gerçekleşmesi istemine ters düşen, çarpık bir anlayışın ve uygulamanın varlığını gösteriyor.

Anayasal devlet daha hâlâ tam gerçekleşmiş değildir, bu sağlanmalıdır. Ama bunu yapmak için, yalnızca vatandaşları devletin suistimaline karşı korumayı garanti etmek yetmez. Onlar, aynı zamanda, toplumda varolan, ekonominin manivelalarını elinde

tutan üstün güçlerden yeraltı dünyasının güçlerine kadar, tüm keyfi güç merkezlerine karşı da korunmalıdır.

Yani biz, temsili demokrasinin doğru ilkelere göre uygulanmasından, bozukluklarının düzeltilmesinden, tam şeffaflıkla çalışmasından yanayız. Bu, vatandaşlar için ilk ve en gerçek garantidir. Ama, bu hiçbir şekilde, vatandaşların katılmalarını ifade etmeleriyle ve doğrudan karışmalarıyla, bu arada referandumlarla - ki bunların etkinliğinin artması garanti edilmelidir

Sovyet liderliğine yeni gelen gurubun, uluslararası düzeyde ve içerde izlediği yeni rotaya ilişkin olarak, Sovyetler Birliği'nde de direnc güçlüdür. Bu yeni rotaya yüksek bir değer biçmemiz ve onu desteklememiz tamamen doğruydu ve doğrudur.

- çelişmez.

Devlet başkanının doğrudan seçimi sahte bir sorun ya da, daha kötüsü, bir risktir. Özellikle, eğer dengeleyici unsurlarla çevrilmezse ve çok sağlam demokratik geleneklerle garanti edilmezse - verilerin kendisi bu tür sistemin tehlikelerini gösteriyor. Bundan da önemlisi, tek kişiyi doğrudan seçmek, vatandaşa daha geniş yetki vermenin karşıtıdır, çünkü tek bir kişiye delege edilebilecek en geniş yetkiyi temsil etmektedir.

Vatandaşlar, aynı zamanda, seçim sisteminde yapılacak reformlar, tek başına her sorunu çözer, ilüzyonuna karşı uyarılmalıdır. İlk adım, eğer oy hakkına sahipsen, seçim sistemi ne olursa olsun, oy silahını kullanmaktır. Nispi temsil sisteminin, özellikle azınlıktakilere garantiler sağlaması açısından, çok üstün yanları inkar edilemez. Şu da iddia edilemez ki, nispi temsil sistemi, İtalyan politik sistemini baltalamıştır. Nispi temsil sistemiyle, son parlamentoda, beş-parti koalisyonunun dışında çoğunluk sağlamanın da mümkün olması, bu gerçeği göstermiştir.

Ama, biz seçim mekanizmalarının neden tartışıldığını anlıyoruz. Biz tercihli oyun kaldırılmasını ve yerel oylarla seçilecek tek-adaylı seçim bölgelerinin kurulmasını hali hazırda önerdik. Oyunu kullanan vatandaş için sorun, nispi temsil sisteminin politik potansiyelini kullanmaktır.

Ne olursa olsun, hiçbir seçim sistemi tek başına - birkaç yıl önce, İngiliz İşçi Partisi içindeki bölünmeyi

ele alın - güçlerin otomatik guruplaşmasını garanti edemez. İnsanlar yasalar söylediği için değil, özgür inançları birbirine yakın olduğu için, guruplar halinde biraraya gelirler. Her durumda, kurumlar ve seçim yasaları, şu ya da bu politik projeyi öne çıkarmak için, daha da kötüsü, bütün vatandaşları birleştiren ortaklığın tersi yönde, düzeltilemez.

Biz, yeni, kurucu bir anayasal dönem açmayı garantilemek için de daha güçlü bir komünist oy istiyoruz. Anayasa, bütün vatandaşlar ve demokratik özgürlükler için, otoriter suistimal riskine ve son kırk yıldır cumhuriyete yönelen birçok saldırı karşısında en güçlü kaleyi oluşturan anayasal ilkeleri tersine çevirmeye karşı daha büyük güvenceler taşımaya doğru açılabilir.

4. Alternatif program: Değişimi, gelişme, sosyal adalet ve insanın ilerlemesi yararına yönlendirmek

Demokratik sistemi desteklemek ve geliştirmek, yalnızca kurumları düzeltmeye ve politik reformlara dayanmaz. Vatandaşların sosyal hakları - çalışma, eğitim, sağlık ve sosyal yardımlaşma - gelişmeden ve tam olmadan, özgürlüğün tam garantisi olamaz.

Bu nedenle, parti kongresine sunduğumuz ve son birkaç aydır üzerinde dikkatle durarak açıklık kazandırdığımız ve son şeklini verdiğimiz program, demokrasi ve devlet konularını, ekonominin konularıyla bağlamaktadır.

Onerdiğimiz alternatif programı esinlendiren ana motif, değişimi, gelişme, sosyal adalet ve insanın ilerlemesi yararına yönlendirmektir. Bunun anlamı, gerekli reformların modernleşmeye eşlik etmesi, nicel ve nitel gelişme arasında dengeyi kurmak için, belli kuralları olan bir serbest pazarı, net olarak programlanmış bir eğilimle bağlamaktır.

Dünya ekonomisindeki manzara değişikliği, birçok şeyin tartışma gündemine alınması anlamını taşır. En başta da, bazı sektörlerde rekabet gücü daha çok olan, ama tabanını genişletmediği için, özellikle enstrümental mallar, enerji, bilgilendirme ve tarımsal ürünlere duyulan yeni taleplere yanıt veremeyen bir üretici yapının. Sorun, sistemin bütününde çok yönlü yeniliğe, ulusça etkin katılımı ileriye gitmektir.

Rasgele modernleşme yetmez. İtalya, büyük ölçüde, zaten modern bir ülkedir ve, bir bütün olarak diğer ülkelerden daha az gelişmiş olsa bile, bazı sektörlerde çok ileridir. Yaşanan süreç, gerçekte, sivil ve kültürel, aynı zamanda üretimde az gelişmişliğin geniş alanlarını, dokunulmadan bırakmış, eşitsiz ve çoğu zaman yüzeysel bir modernizasyondur.

Artık çok açıktır ki, bilimsel ve teknolojik devrimle açılan çok büyük olanakları düzenleme işini, yalnızca pazar güçlerine bırakamazsınız. Çalışmasıyla, gereksinimleriyle ve girişimciliğiyle insan, uygarlığın, motoru bilgi ve enformasyon olan merkezine dönüyor. Eğer pazar kendi araçlarına bırakılırsa, öncelikle ivedi krize ve özgül çıkarlarına elverişli koşulları seçer. Gelişmenin dolaylı bedelini ya da antropolojik, toplumsal ve çevresel zararlarını tartmaz. Gerçekler, hali hazırda, ısrarla şunu göstermiştir ki, pazar kendi araçlarına bıkakıldığında, kendi işleyişinin temelini oluşturan

kaynakların geçerli bir yeniden-dağıtımını garanti edemez. Daha endüstriyel uluslarda kamu müdahalesinin büyümesi ve dolayısıyla, programlamaya dayalı yöntemin açıkça tercih edilme ihtiyacı, bu objektif verilerden doğuyor.

1. İlk hedef herkesin çalışmasıdır. Bu yalnızca gerekli bir hedef değil, aynı zamanda olanaklıdır da.

Bildiğiniz gibi, buna ulaşmak için, yapısal politikaları, emek pazarını, eğitimi, sektörel ve bölgesel programları, işletmelerin gevşek örgütlenmesine vurguyu ve gençlere yönelik acil önlemleri kapsayan projeler ve stratejik platformlar oluşturduk. Biz nitel nicel gelişme arasındaki sahte zıtlığa karşıyız. İtalya örneğinde, yenilik yapan sektörleri güçlendirme, tarımsal endüstri sistemini modernleştirme ve teknolojiyi, enerji ve hammadde tasarrufuna yönelik örgütlenme, net bir gerekliliktir.

Her şeyden önce, son yıllarda izlenen politikaların daha da kötüleştiği ve sistemin genel verimliliğine giderek yük olan, bundan dolayı da en dramatik sorun olarak yine ulusun karşısına çıkan, güney sorunuyla ciddi olarak ilgilenilmelidir.

Kuzey ile güney arasındaki dengesizliği yenmek, artık yalnızca ekonomik bir gereksinim olmaktan çıktı. Demokrasi için en temel gereksinim oldu. Halen işsiz sayısının 1 milyon 100 bin olduğu Mezzogiorno'da, 1994 yılına kadar 2 milyon 400 bin iş yaratılmak zorundadır. Bundan daha büyük bir olağanüstü toplumsal sorun yoktur.

Büyümenin değerlendirilmesinde ilk ölçüt, iş yaratma kapasitesi olmalıdır. Bunun nedeni en azından şudur ki, gelişmeyi, ücret haksızlığına, adaletsizliğe, seks ayrımcılığına ve kirli işlere dayandırmak kabul edilmez ve her açıdan tehlikelidir.

Biz, İtalyan kadınına, çalışma hakkı ve işte yeni bir nitel düzey -toplumsal rollerde, seks ayrımcılığına oturan işbölümünü aşan ama çeşitliliği olan bir çalışma -yönünde öneriler getirdik.

Şu gösterilmiştir ki, teknolojik ilerleme de, kontratlardaki önlemler de, iş ilişkilerindeki riskli alanları ve illegaliteyi ortadan kaldırmıyor. En son dramatik örnek, Ravenna katliamıdır (burada, bu yıl içinde, kimyasal dumandan, birçok işçi ya öldü ya da hastanelik oldu). Ama gerçekte, saygınlık, güvenlik ve ücret açısından işçi sınıfının, Fiat gibi büyük işletmelerde de sorunları vardır. Bu sorunların üstesinden geldiğini söylemek çok basit bir yalandır. Aynı şekilde, okullardan kamu çalışanlarına kadar, en geniş kesimlerin, kendi rollerini ve ücret istemlerini belirleme gereksinimini tanımayı reddetmek ya da "dayatmacılık" olarak tanımlamak da yanlış olur.

2. Öteki temel kural da çevreyle gelişme arasındaki ilişkidir. Biz son yıllarda, çevre sorunlarını daha çok bilince çıkarmaya katkısı olan, önemli savaşları benimsedik ve bunların içinde yer aldık.

Bu alanda inancımız derindir. Sorun, yenileşme sürecini tamamen inkr etmeden, çevreyi korumak ve geliştirmektir. Bütün alanlarda, özellikle endüstride, taşımacılıkta, tarımsal üretimde ve ülkenin su ve jeolojik durumuna ilişkin olarak, harekete geçilmelidir. İKP enerji sorunlarını, Çernobil'den önce de, sonra da, en ciddi ve derinlemesine tartışan bir

partidir. Kongremizde, ülkenin geleceğini ilgilendiren bu tercihlerin içeriğini saptamak için bir referandum gereksinimine inandık. Çernobil'in ardından, böyle bir referandum önerisini ülkeye ve parlamentoya resmen de yaptık. Referandumların yapılması ve bunlardan kaçma manevraları, olasılık olunca, partimizin Yürütme Komitesi, Merkez Komitesi'ne sunmak üzere, açık bir tavır belirlemenin zorunlu olduğuna karar verdi.

Referandumlar ertelenmiştir. Ama şurası açıktır ki, burada belirleyeceği-

Adalet, halkın ilerlemesi, toplumculuk ve özgürlük için savaşım ve fikirler solun tekelinde değildir. Çok geniş Katolik dünyası içinde, muhafazakar eğilimlerden, demokratik popülizme kadar değişik eğilimler vardır.

miz tutum, nükleer enerjiden adım adım uzaklaşmak olarak düşünüldü ve düşünülüyor. Çünkü, güvenlik sorunları en başa konmalıdır. Aynı zamanda, ülkenin üretici faaliyetlerini geliştirme ve bilimsel ve teknik araştırmaya katılma gereksinimleri hatırlanmalıdır.

Bu istemlerin en etkin sentezi, artık, kaynakların tasarrufuna ve rasyonel kullanımına yönelik politikalarda bulunabilir. Bildiğimiz gibi, bu, üretim ve tüketim modellerinin yavaş yavaş düzeltilmesi anlamına gelir. Biz bunları, ulusal enerji planının, yeni parlamentonun baş görevleri arasında olması gereken revizyonu için yol gösterici ilkeler olarak öneriyoruz.

3. Gelişme için önerdiğimiz platform, her alandaki, ama her şeyden önce devletin toplumsal yanlarına ilişkin kamu harcamalarının çok daha verimli olmasını gerektirir.

Reform, harcamaların anormal artmasını gerektirmemeli, ama harcamanın niteliğini ve etkin kullanımını daha dikkatli değerlendirmelidir. Vatandaşların çıkarı egemen olmalıdır. Bu, hizmetleri yeniden değerlendirme ve, uzmanlara tam yetki veren ve aynı zamanda çok sıkı bir demokratik denetime, toplumsal müdahaleye ve gönüllü çalışmaya alan açan bir yönetim biçimi anlamına geliyor.

En temel yanlış, devletin toplumsal yanlarını, büyük bir hayır kurumu gibi anlamaktır. İşte değiştirilecek olan bu görüştür. Bütün hizmet alanları, nicel ve nitel gelişmenin vazgeçilmez tabanı-

dır. İlkokuldan üniversiteye kadar tüm eğitim sistemi, sağlığın korunması, özellikle yaşlılarla adil sosyal dayanışma için garantiler, ekonomik sistemin işleminin ve uygarlığın kaldırıcıları ve koşullarıdır. Bütün bunlar, endüstriyel ve modern bir kültürün ve gerçekten ileri bir üretici sistemin ayrılmaz parçasıdır.

4. Geriye kalan en önemli problem, denetimsiz bütçe açığı ve korkunç derecede birikmiş kamu borçlarıdır. Bunu yalnızca harcamaları gelişigüzel azaltarak ve devletin toplumsal yanlarına vurarak çözmeyi düşünmek, boşuna, kendimizi kandırmaktır. Yapılması gereken, kamu bütçesinin, güçlü ekonomik gurupların ve politik hamilerin emrinde, onların bir ödeme aracı olarak işlev görmesi yerine, kaynakları verimli düzenleme aracı olarak rolünü geriye vermektir. Dolayısıyla, harcamaların bilesimini ve niteliğini geliştirmeye ve önemli ölçüde değiştirmeye yeniden başlamakla birlikte, bir başka önemli etken de daha doğru bir gelir politikasıdır.

Vergi sistemi, iş hayatını ve yatırımları, vergi yükünün yeniden dağıtımının, kazanılmış gelirden, sermaye gelirine, büyük emlak sahibi guruplara doğru kaydırılmasını, birçok alandaki vergi kaçakçılığının ücret ve üretim üzerindeki yükünü ciddi olarak azaltmayı teşvik etmelidir. Yürürlükteki vergi sistemi tam da üretkenleri ve çalışanları cezalandırmak için yapılmıştır. Kısacası, gelişmenin yeni niteliğinin ışığında, gelir dağılımının yönetimi, verimli yatırımları düzenleyecek ve canlandıracaktır. Bu da, kamu ve özel enerjiyle gerçekleştirilen büyük projeler aracılığıyla, ama aynı zamanda, şimdi olanın tersine, birikimin daha adaletli bir dağıtım çerçevesinde gerçekleşmesini sağlayarak olacaktır.

Ben, bu temel görüşleri, önerilerimizin uydurma ve demagojik olmadığını açık etmek için hatırlattım. Bunlar, elverişlilikle gereksinimler arasında tutarlı bir ilişkiyi göstermektedir. Programatik ciddiyeti hiç olmayan güçlerden gelen sayısız programatik duyuruların etkisizliğini ve tutarsızlığını açığa çıkarmaktadır.

Önerilerimizin tam temelinin bilincinde olarak, ücretli ve serbest çalışan emekçi tabakalara, bunlar arasında da, yeni ortaya çıkan meslek sahiplerine ve müteşebbis tiplere, seslenebiliriz ve seslenmeliyiz.

Yabancı olduğu alan ya da sektör yoktur. Önerilerimiz her yere götürülmelidir. Ama her zaman şunu hatırlamalıyız ki bizim güçlerin en önemli görevi bütün enerjimizle, sesimizle, her şeyden önce daha az olanları, daha çok çekenleri ve başkalarından daha çok haksızlığa uğrayanları anlamalıyız ve anlatmalıyız.

5. Detanta ve uluslararası işbirliğine yönelik bir dış politika

Bu bölümde yer alan önerilerimizin koşulu, İtalya'nın, kendi bağlaşıkları içinde ona, detanta, uluslararası işbirliğine ve birleşik bir Avrupa kurmaya yönelik, aktif işlev gördürecek bir dış politikasının olması gerektiğidir. Floransa kongresinde yaptığımız tercihler, tamamen doğru ve sağlam çıktı.

Yaygın direnişe rağmen, yeni bir detant perspektifi yol alıyor. Bir dönemeç noktasına ulaşmış olabiliriz. Yuro-füzelerde sıfır çözüm için bir

anlaşma, hem de zorunlu olarak hızlı bir anlaşma, fiilen olanaklıdır. İlk kez, süpergüçlerin nükleer silahlarında, yalnızca sınırlama ve denetim değil, aynı zamanda azaltma da olabilir.

Bizim, hatta bütün tarafların bize karşı yoğun polemik paahasına, uğrun-da inatla savaştığımız böyle bir anlayışın önemini açıklamaya gerek yok. Denetimli, dengeli ve anlaşmaya dayanan bir silahsızlanma çizgisi alternatiftir ve veriler bunu kanıtlıyor.

Anlaşma için öneriler, özünde batının bakış açısını kabul etse bile, Birleşik Amerika'da ve Avrupa'da yine de güçlü bir direnç vardır. Sovyet liderliğine yeni gelen gurubun, uluslararası düzeyde ve içeride izlediği yeni rotaya ilişkin olarak, Sovyetler Birliği'nde de direnç güçlüdür. Bu yeni rotaya yüksek bir değer biçmemiz ve ona desteklememiz tamamen doğrudur ve doğrudur.

Hiç gecikmeden, anlaşmadan ve detantta ilerlemeden yana konum almak, her ülkeden çok İtalya'nın çıkarıdır. Eğer halk olmasını isterse, ülkemizin Atlantik Anlaşması'nda ve Avrupa'da rolü, en önde gelebilir. Sovyetler'le polemiklerde uzun süredir tam tersi savlar ileri sürüldüğü halde, şimdi, sıfır çözümün, Birleşik Devletler'in Avrupa'daki bağlaşıkları için riskli olduğunu söylemek tutarsızlıktır.

Tam tersine, Genscher'in ve Schmidt'in, Gonzales'in, Brandt'in ve Avrupa'daki solkanat ve demokratik güçlerin öteki sözcülerinin, sıfır çözümün şu anda sağladığı olanakları tanımlarken, "Avrupa için tarihsel fırsat" demelerine tamamen katılıyoruz.

Bildiğimiz gibi, bir anlaşma olsa da, Avrupa'nın tam nükleersizleştirilmesi hâlâ uzakta kalacaktır. Ama nükleer silahsızlanma yoluna girmek, Doğu-Batı ilişkilerinde güvenliğe ilişkin yeni bir politik kavramın sorunlarını, aynı zamanda silahsızlanma ve konvansiyonel silahlarda denge sorunlarını öne çıkaracaktır.

Yürütme Komitesi'nin, geniş yankı uyandıran kararıyla gösterdiğimiz gibi, biz savunma sorunlarına hiç de ilgisiz değiliz. Ama, tam da savunma sorunlarının bilincinde olduğumuz içindir ki, eğer çıkmaz bir sokağa girilmesi önlenemezse, bunun dayanak noktası, Doğu'da ve Batı'da silahların, artan bir ölçekte ve anlaşmalı olarak azaltılması temelinde kurulacak kolektif bir güvenlik sistemi olmalıdır diye vurguladık ve vurguluyoruz.

Avrupa'nın, kesintisiz ve daha bolca silahsızlanma tanımlarını zarara sokabilecek konumların ötesine geçen bir ilerlemeyi desteklemede, çanalcı çıkarı vardır. Özellikle, Reagan yönetiminin "uzay kalkanı"ni inatla savunmasının ve ABM anlaşmasını rasgele yorumlamasını ve özde çiğnemesini, ki bu Birleşik Devletler'de de derin hoşnutsuzluk yaratmaktadır.

Ama biz, aynı zamanda, iki büyük güçle Avrupa'nın girişimleri arasındaki işbirliğinin, uluslararası ekonomik ilişkileri ve Üçüncü Dünya ülkelerinin durumunu da kapsar şekilde genişletilmesi için çalışmalıyız. Dünya ekonomisinin ciddi bilinmeyenleriyle, daha yoksul ülkelerin trajedisine, krizin ağır riskleriyle ve patlayıcı gerginliklerin birikimiyle uğraşmak için, uluslararası ekonomik ilişkilerin her alanında, giderek daha çok ertelenen, yeni kuralları tanımlamak da, giderek daha çok acilleşti. Değişik bölgeler ve

sistemler arası etkin işbirliği ve dünyada, açlığa karşı acil yardım gerekliliğinin ötesinde, yeni bir Kuzey-Güney ilişkisinin sorunlarıyla ilgilenmek, gelişmiş dünyanın kendisi için giderek artan ölçüde belirleyici oluyor. Herhalde hiçbir alanda, neo-Muhafazakar ve neo-liberal politikaların garipliği ve insanıyetten uzaklığı böyle şiddetli olmuştur. En çok borçlu Üçüncü Dünya ülkelerinin yakalandıkları girdabı durdurmadan ve adil ticaret politikaları ve yeterli yatırım bağlantıları yoluyla gelişmeyi garanti-lemeyen, sakın bir gelecek için herhangi bir umut, dünyada hiç kimse için yoktur.

Batı Avrupa'da barış, detant, silahsızlanma ve uluslararası ekonomik işbirliği için yeniden beliren girişim, bildiğimiz gibi, büyük ölçüde, Avrupa'yı inşa etmedeki ilerlemeye ve Avrupa Topluluğu'nun, onu katıksız bir politik bütün yapacak bir birliğe dönüşümüne bağlıdır. Varolan potansiyelden en çok yararı sağlayabilmek ve "Tek Eylem" in, Avrupa Topluluğu reformu tartışmasına verilen son hayal kırıcı ödünün sınırlamalarının ötesine geçebilmek için, bu, hükümet düzeyinde, Avrupa parlamentosunda ve ulusal parlamentolarda, uyumlu davranışa çevrilmesi gereken bir tercihtir.

Avrupa'nın inşasında yeni bir gelişme için harcanan çabayı artırır ve yönlendirmede rol alamamak, Avrupa solunun güçlerine bağlıdır.

Batı Avrupa'nın toplumsal, politik ve kültürel yenilenmesi için solkanat güçlere iş düşüyor. Muhafazakar politikalar Avrupa'nın onurunu kırıyor. Bunun yerine, Avrupa, uluslararası sahnede, barış, işbirliği ve Üçüncü Dünya'ya açılım için, dinamik bir etken olarak, belirebilir. Bölgesel krizlerde, en başta da Ortadoğu'da, görüşme yoluyla çözüm çabalarının kahramanı olarak belirebilir. Zamanımızın, teknoloji ve üretim alanındaki meydan okumalarını yüksek rekabet gücüyle yüzleyebilme yeteneği olan bir gövde olarak belirebilir.

Avrupa solunun, olumlu bir seçim sonucu yoluyla canlandırılmasına kendi çabamızla katkıda bulunmak, İtalyan solunun ana gücü olarak, bugün bize düşüyor. Biz, Avrupa solunun fikirlerine ve programlarına giderek daha çok katkı yaparak, onun ayrılmaz bir parçası olmayı tercih ettik. Konularımızın uyandırdığı dikkati açıkça görebiliyoruz ve görevimizin ve sorumluluğumuzun kat kat arttığını hissetmemiz için, bu da bir başka nedendir.

6. Demokratik ve reformist alternatif için

Eğer Merkez Komitesi ve Merkez Denetim Komisyonu kabul ederse, bunlar, seçim kampanyası başladığında tam şekliyle sunacağımız platform ana noktalarıdır.

Bu yolla, demokratik ve reformist alternatif için politik önerimizi güçlendirmeyi düşünüyoruz. Solkanat ve ilerici güçler arasında birlik için uyarıcı işlev görececek bir platform alternatifini. Dün olduğu gibi, bugün de, bu, yalnızca, demokrasinin ve ulusun gereksinimlerine cevap veren tek çözüm olmakla kalmıyor. Gerçekten de, bu, alanda kalan tek ciddi ufuktur.

Beş-parti hükümetine stratejik bağlılık ve ebedi gereklilik rolünü yakıştıran partiler arasında karışıklık gemendir. Hristiyan Demokrat lider-

ler, ortacı restorasyon hayallerinin ötesinde, seçimlerden sonra, kendilerinin daha etkin olacağı bir beş-parti hükümetinin dışında, başka birşey öneremiyorlar.

Beş-parti hükümeti şimdi saçma geliyor. Sonucu kesintisiz tartışma olan ve tartışmanın en sonuna kadar iktidarın ganimetlerini paylaşmış ve son derece kötüye kullanmış bir bağlılığa, en başından yeniden başlamaya, hiç kimsenin İtalyan halkını ikna etmek isteyeceği ve deneyeceği beklenemez.

Ama Sosyalist Parti de, eğer politikasını temelden gözden geçirmezse ve solkanat ufkuna doğru net bir açılım yapmazsa, kendini politik olarak geçersizleştirmekle yüzyüze bulacaktır. Berlinguer'in, hiçbir durumda Hristiyan Demokratlar ve Komünistler arasında ikili bir anlaşma olarak düşünmediği tarihsel uzlaşmanın hayatini ortaya çıkarmak, ülkenin hükümeti için bir öneri oluşturmamaktadır.

Ve Hristiyan Demokrat hegemonyasına karşı, daha yeni başarısız olmuş bir deneyimi tekrarlamak üzere hazır bekleyerek savaşamaz.

Eğer Sosyalist Parti, meydanı bütün hayaletlerden temizlemek ve sonunda da Hristiyan Demokrat hegemonyasına karşı eyleme geçmek isterse, bunun yolu, alternatifli bağlılıktan yana net ve açık bir duyuru yapmaktır.

İnsanlar gelip bize, bunun sözde "iki kutuplu" kalmanın yolu olduğunu söyleyemezler. Tarihsel olarak Komünistler, Hristiyan Demokratlara alternatif olsalar bile, biz, İtalyan politik sisteminde iki kutupluluk görüşünü hiçbir zaman desteklemedik. Politik sistemdeki kriz, iki kutupluluğa uzanmaz, ama şu gerçeğe uzanır ki, yirmi yıldan fazla bir zamandır tercih, solun bölünmüşlüğü, bizim parti ile çatışmasını ve Hristiyan Demokratların tercih yapabilir durumunu korumak oldu.

Bizim açımızdan seçim açıktır: İlerici ve sol güçler arasında, solkanat çoğulcuğunu hedefleyen yaratıcı bir çaba içinde ve açıkça duyurulmuş reformist alternatif amacıyla, önyargısız ya da iki yüzlülük yapmadan yürüyen bir karşılaşma ve birliktelik.

Birliktelik için bu çabanın bir parçası, reformlar ya da reformcular olmadan reformizm sahtekarlığına karşı yürüyen tartışmadır. Gerisi - programlar, fikirlerin çatışması, stratejiler üzerine tartışmalar, rıza toplama rekabeti - yalnızca mümkün değil, aynı zamanda gereklidir.

Biz şunun çok iyi farkındayız ki, adalet, halkın ilerlemesi, toplumsallık ve özgürlük için savaşım ve fikirler solun tekelinde değildir. Çok geniş Katolik dünyası içinde, muhafazakar eğilimlerden, demokratik popülizme, toplumsal dayanışmanın felsefesine kadar değişik eğilimler vardır.

Ama ilerici eğilimleri saymak istesek, ancak ılımlılığın yenilgisinin, politik çerçevesi içinde bulabiliyoruz. Beş-parti hükümetinin dersleri öğreticidir. Bu Hristiyan Demokratlar arasında bile az geri güçleri arka plana itmiştir. Politika oyununun suni sınırlamalarını kırmadan, çıkarları ve güçleri özgür bırakmak için kavgayı başlatmadan, hiçbir ilerici gücün geleceği yoktur. Sol ve ilerleme güçleri, gerçekte çok geniş ve içiçe, ve politikada, kültürde ve hareketlerde sürekli ortaya çıkmaktadır. Kendi özerkliği içinde saygı gösterilmesi gereken, ama aynı zamanda, emin ve

çok yönlü, kibirli de olmayan, politik bir referans noktasına, politik bir yanıt gereksinimi ve hakkı olan bir dünya dolusu fikir var.

Bizim gönülden saygı duyduğumuz, Katolik olmayan bir demokratik güçler karmaşası da vardır. Bunlar, yıllarca tek yönlü politikadan sonra, özerkliklerine gereken ağırlığı verme sorunu ile yüzyüzedirler. Umarız ki, özellikle Cumhuriyetçiler de, partimize yeni yakınlaşmalarını doğabilecek programatik tartışmalara, ön koşulsuz katılmaya hazırdırlar.

Birliğe olan bağlılığımızın ve başkalarının fikirlerine ve nedenlerine olan saygımızın ciddiyetini tarihimizin deneyleri göstermiştir. İtalyan halkından, ilerici güçlerin arasındaki bölünme eğilimlerine, kavgalara ve başarısız deneylerin tekrarına karşı birlik davasını desteklemek için gerekli gücü vermesini istemeliyiz.

7. Partinin adayları: Daha açık, daha yetkin, İKP'nin büyük gücünü ve sol dönemi daha iyi temsil eden

Parti adaylarımızın da, politikamızın karakterine uygun düşmesini istiyoruz. Onlar, çok uzun zamandır, yalnızca partimizi değil, aynı zamanda, Katolik ve Katolik olmayan, çok geniş solu da temsil etmişlerdir.

Bugün böylesine hassas ve zor durum karşısında, partimizin, İtalyan demokrasisinin temeli, devleti ve toplumu yenilemenin temel aracı, modern ve açık bir politik güç olarak rolünü, ortaya daha da büyük bir güçle koymalıyız.

Zamanın çok sınırlı olmasına rağmen, adayların seçimine partiyi katmak için büyük bir çaba harcamalıyız. Öteki çeşitli partilerin çok büyük bir parçasını kapsamış olan yozlaşma biçimlerine politik yanıt vermeliyiz. Politik partilere karşı yürütülen kampanya, başkalarını da rezaletlere bulaştırmaya çalışarak, bazılarının rezaletlerini saklamaya yöneliktir. Parti sorunlarında ve iç işleyişte, diğer partilerden nasıl farklı olduğumuzu eylemlerimizde gösterecek, bu oyundan kaçındık.

Ama, temsilcilerimizi seçerken, politikayı daha ahlaklı kılmak, ciddiyet ve yeterlilik gibi haklı istemleri de yerine getirmeliyiz. Başkaları mutlak merkezîyetçilik yolunu, oligarşik biçimler ya da timar ve himaye temelinde tercih biçimlerini seçmişlerdir. Kendi payımıza, biz değişik ve buna ters bir yoldan gidiyoruz. Mümkün olan en geniş tartışma, yetkinlik aramak, komünist olmayan kişilere ve güçlere açıklık, politikanın ve devletin yenilenmesi gibi yeni ve haklı istemleri savunan hareketlere karşı duyarlılık, parti aday listemizi oluşturma işinin temelidir.

Mecliste ve Senatodaki Komünist Parlamenter Gurubun dokuzuncu dönemden yaptığı çalışmaları olumlu değerlendirdiğimizi çok açık biçimde söylüyoruz. Yoldaşlarımız politik çalışmada ve yasama işlerinde akıllıydılar ve yetkindiler. Herkes onların ciddiyetini ve şaşmaz doğruluğunu kabul etmiştir. İzin verirseniz, onlara teşekkür etmek, ayrıca partimizin listesinden her iki meclise seçilmiş, komünist olmayan kişilerin oluşturduğu Bağımsız Sol öbeklerden memnuniyetimizi duyurmak istiyorum.

Ama bu olumlu değerlendirme, bizi, Parlamento Gurubumuzu politik ola-

rak zenginleştirmek, gerekli yenileme ve daha fazla uzmanlaşma için yeni hedefler koyma görevinden özgürleştirmez.

Bu amaç için, en geniş başlangıçla birlikte, bazı tercihler temeldir. Birincisi, partimizin aday listesinden seçilecek kadın sayısının artırılmasıdır. Açıkça, biz yalnızca kadınların kurtuluş ve özgürlük savaşında, kadınların ve partinin sesini güçlendirmek istemiyoruz. Biz aynı zamanda genel politik savaşımın teması olarak kadınların kurumlarda temsil edilmesini istiyoruz ve buna bağlı kalmak istiyoruz.

İkinci tercihimiz, hem erkekler, hem de kadınlar arasında bilimsel, yasal, kurumsal ve ekonomik konularda belli yeteneği olan adayların sayısını artırma yönündedir. Bu çerçevede, Floransa Kongresinde ve geçtiğimiz aylarda yapılan düzenlemelere bağlı olarak, özellikle çevreci sözcülerin adaylıklarına ve seçilmelerine önem vermek gerekiyor.

Üçüncü tercihimiz, gençlik sorununun önemli birşey olduğunu, Gençlik Federasyonu'nun özerkliği açısından yeniden vurgulamak üzere, aday listesinde çok sayıda Komünist Gençlik Federasyonu üyesinin olması ve bunlardan bazılarının seçilmesi için çalışmak ve seçilmesini sağlamaktır.

Burada, adayların seçimi için vurgulanan politik düzenlemeler ve yollar şu inancımızla çelişmez, hatta onu pekiştirir ve güçlendirir: Bizim gibi bir güç için, ülkenin en önemli üretici gerçekliklerinden - fabrikalardan üniversitelere kadar - gelen yoldaşları aday listemize koymak ve seçilmeleri için her çabayı harcamak, çalışanlar, meslek sahipleri ve halk arasındaki güçlü politik ve toplumsal kökümüzü gösterdiği için önemlidir. Ve biz, partinin lider gurubunu, otorite sahibi yoldaşlarımızın tekrar seçilmesini önererek pekiştirmek, çok sayıda genç yoldaşın seçilmesini önererek de yenilemek istiyoruz.

Biz, bu önemli politik kampanyayı, seçim kampanyasını, güç ve birlik, politik tercihlerimizde birlik, işçilerle ve halkla ilişkilerimizde güç içinde yürütebilecek konumdayız. Ama şunu her zaman hatırlamalıyız ki görüşlerimizi ve önerilerimizi yaymak için araçlarımız ötekilerimize göre çok çok azdır. Bilgilendirme sisteminin büyük bir kesiminin taraf tutuşunu protesto için kavgayı durdurmamalıyız. Ve aynı zamanda, en büyük gücümüzün, erkek ve kadın yoldaşlarımız, onların irade ve aklı olduğunu kavramalıyız. Bilincin ve aklın olağanüstü hareketlenmesi gerekiyor.

Yaşadığımız en son genel seçimler, Enrico Berlinguer yoldaşı dramatik olarak kaybettiğimiz, Avrupa seçimleriydi. Bütün yoldaşları ve kendimizi, onun görüşlerinin gücüne ve onun eğilmezlik ve moral adanmışlık örneğine saygılı olmaya çağırmalıyız. Her ustamızın öğrettiği gibi parti kendini sürekli yenilemelidir. Ama hiçbir zaman kaybetmememiz gereken şey, hayal ve efsanelerle değil, gerçeğin canlı ve derin anlayışıyla beslenen idealimiz ve moral tutkumuzdur.

İdeallerimize olan inancımızı kaybetmediğimiz içindir ki, başkaları kendilerini alçaltırken biz başımızı dik tutmayı başardık. Bugün, Komünistler güçlerini her zamandan daha çok ortaya koymalıydılar, çünkü, her zor anda olduğu gibi, ülkenin Komünistlere her zamandan daha çok gereksinimi vardır.

(L'Unita, 5 Mayıs 1987)